

Jóannes Eidesgaard, formaður í Javnaðarflokkinum:

Málið er sjálvstýri – raðfylgjan er ymisk

– Málið hjá okkum er tað sama, men hóast tað einki hevur at týða fyri okkum at fara burtur úr samstarvinum við danir, so hevur tað týðning at vit ikki avbyrgja okkum. Vit skulu heldur samstarva enn arbeiða í sjálvrátti, sigur Jóannes Eidesgaard, sum sunnudagin á jólafundi fyri almenninginum leggur alternativt uppskot til fullveldisætlanina fram

DAGNY JOENSEN

Í sendingini »Krosskast« mikukvøldið, vóru nógv ymisk mál um fullveldi á skránni.

Hóast høvudsponsornir fyri Javnaðarflokkin og Tjóðveldisflokkurin eru ósamtíðir um raðfylgjuna, so er málið sjálfstýri.

Sendingin var saklig og gevandi, har serfrøðingar og politikararnir skiftu orð um fyrminir, vansar og møguleikar at broyta viðurskiftini í ríkisráttarlígu støðu Føroya.

Ikki yvir háls og herðar

Spurður um Javnaðarflokkin nú er á somu kós sum Tjóðveldisflokkurin, sigur Jóannes Eidesgaard aftaná SvF sendingina, at flokkurin vil flyta seg, men at hann framfært ikki vil fremja broytingar yvir háls og herðar.

Hann stúrir fyri at Føroyar verða avbyrgdar, um fullveldisætlanin verður

frámd. Landið er so lítið, og neyðugt er at hava opið samstarv við onnur lond.

– Eg haldi kortini at búskaparfrøðigarnir fóru ov lætt um í sendingini. Teir gloymdu at siga fólki, at vit hava viðvind í løtuni, við rokfiskiskapi og høgum fiskaprisum. Hesi viðurskifti kunnu broytast áðrenn vit vita av, sigur Jóannes Eidesgaard.

– Hvat heldur tú um uppskotið hjá Janusi Petersen, bankastjóra, um at økja yvirskotið á figgjarlógini við 300 mió. krónum, um vit skulu vera blokkaðulín fyri uttan?

– Skal blokkaðulín avtakast, er bert ein háttur at fáa peninginn inn, og tað er um skattin.

– Um skattalætti ikki varð settur í gildi frá 1994-95, høvdu inntøkurnar hjá landskassanum í dag verið 500 mió. krónur, sigur Jóannes Eidesgaard, sum við hesum vil vísa á, at prisurin fyri økt sjálfstýri kann verða høg skattatryst.

Bert hava samgonguflokkarnir og serliga Tjóðveldisflokkurin, ikki tikið hesi viðurskiftini við í umhugsanini, tá teir tosa við veljarnar um fullveldisætlanina.

Dýla hvat tað kostar

– Teir dýla fyri borgarunum, hvat prisurin fyri fullveldi er. Kundu teir sagt okkum, hvat tað kostar, so var tað ein erlig sak, sum vit kundu tosa um og tikið stóðu til. Sum nú er verður alt romanitsera. Tjóðveldið vil seta sær eitt mál, og síðani loysa trupulleikarnar sum fráliður. Teir pástanda eisini at vælferðarsamfélagið verður varðveitt.

Hinvegin er Fólkaflokkurin meira erligur í sínum útspæli. Teir vilja reka føroyska samfélagið eftir íslenskum leisti.

– Tað merkir kortini, at solidariska samfélagið dettur burtur, sigur Jóannes Eidesgaard, sum heldur, at hetta uppskotið hóast alt er av slíkum slag, sum fólk kunnu

taka stóðu til.

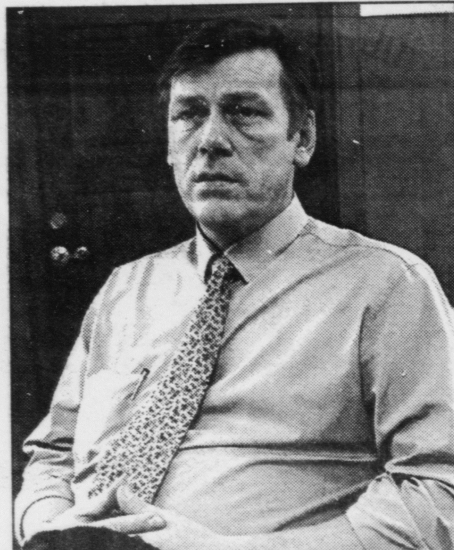
Figgjarlógin er borgarlig

Um stutta tíð verður figgjarlógarálitið skrivað, men Javnaðarflokkurin kann ikki taka undir við hesum, og fer at seta broytingaruppskot fram.

– Í figgjarlógini er einki tekin um fullveldi at siggja. Har er eingin nýhugsan farin fram, sum ber brá av fullveldi, og tí verður hetta tiltakið alt meira og meira til orð.

– Hogni Hoydal veit væl, at hann hevur ein trupulleika at tosa um búskap í hesum sambandi, og tí sigur hann einki um henda partin av ætlanini. Í staðin fyri fer hann at undir at fyrireika grundlógina, sum í veruleikanum ikki er nakað týðandi mál.

– Trupulleikin í fullveldisætlanini er at fáa búskapin at hanga saman soleiðis, at vit kunnu varðveita vælferðina, men figgjarlógarálitið, sum nú verður lagt

Jóannes Eidesgaard: – Í figgjarlógaruppskotinum er einki tekin um fullveldi. Har er eingin nýhugsan farin fram, sum ber brá av fyrireiking til fullveldi

fram, er so borgarligt, sum tað kann vera. Eitt nú at pensiónistar fáa hækkað pensiónina við 160 krónum, útbúgvingarstuðulin er sama játtan sum í fjór o.s.fr.

Jóannes Eidesgaard veit, at nógv lesandi ikki kunnu klára seg við stuðulintey fáa, men mugu fáastyrk frá foreldrunum, um tey skulu lesa. Hann stúrir fyri, at hetta aftur kann skapa støttarmun millum fólk, har bert tey ungu, sum foreldrini kunnu stuðla, fáa útbúgving.

Javnaðarflokkurin nýtt uppskot

– Tí hevur Javnaðarflokk-

urin ikki samvitsku at taka undir við figgjarlógaruppskotinum, sigur Jóannes Eidesgaard.

Hann vil ikki siga meira um evnið nú, men vísir til, at Javnaðarflokkurin skipar fyri almennum jólafundi á Hotel Hafnia sunnudagin kl. 14, har áhugaði kunnu fáa greiða boð um, hvat flokkurin vil gera, og er alternativ til fullveldisætlanina, sum eisini ber fram á sjálfstýrisleið, sigur formaðurin í Javnaðarflokkinum.

Skeivt at spæla við duldum kortum

– Skulu vit hava fullveldi, stuðlað við donskum peningi, verður spennandi at vita, hvussu partarnir í samgongu seta seg til spurningin, sigur Bjarni Djurholm, sum ikki vil taka stóðu til um hann atkvøður fyri ella ímóti fullveldisætlanini, áðrenn hann hevur sæð úrslitið av búskaparligu kanningunum

DAGNY JOENSEN

Bjarni Djurholm er ikki so sinnadur fyri at taka undir við fullveldisætlanini, sum samgongan hann er limur í, hevur stungið út í kortið.

Hansara áhugi gongur meira móti íslensku skipanini um ein samríkjasáttmála, sum Fólkaflokkurin tók fram í valstríðnum.

Bjarni Djurholm gongur ikki inn fyri, at vit skulu hava fullveldi, stuðlað við donskum peningi, tí tá verður fullveldið virðisleys og bert at sammeta við eina yvirlýsing.

Ein mia. vantar í

– Vit kunnu tí bert staðfesta,

at ein mia. krónur vanta í á figgjarlógini, umframt at eini 300 mió. krónur, til dómsvald, lögregluvald, Ríkisumboðið og Mjorkadal og Marinustjóðina. Hetta er peningur, sum beinleiðis kemur inn í føroyska samfélagið, og sum dettur burtur, um vit fáa fullveldi, sigur Bjarni Djurholm.

– Um henda upphædd skal takast úr føroyska búskapinum, so neyðast vit fyrst at tillaga samfélagið eftir tí. Fyrsta boðið er at minka um almenna sektorin, og tað mugu politikararnir ikki gloyma at siga fólki, tí hetta setir krøv til

Bjarni Djurholm, tingmaður: – Eg taki ikki undir við fullveldisætlanini, um hon skal stuðlast við donskum peningi. Vit mugu fyrst fáa fullræði, og tá er kravið búskaparligt sjálvbjargni

samfélagið.

– Tað ljóðar ikki sum ert tú hugaður fyri fullveldisætlanini?

– Eg taki ikki undir við fullveldisætlanini, um hon verður stuðlað við donskum peningi. Vit mugu fyrst hava fullræði. Tað merkir, at fyrsta kravið er búskaparligt sjálvbjargni.

– Um Tjóðveldisflokkurin vil fremja fullveldi við donskum stuði, kann eg einki gera við, sigur Bjarni Djurholm.

Biðar eftir samlaða Landsstýrinum

– Vilt tú hervið siga, at tú ikki tekur undir við fullveldisætlanini?

– Eg taki ikki stóðu fyrr enn eg havi sæð úrslitið av búskaparligu kanningini, sum kemur í juni næsta ár, og harnæst: hvørja stóðu samlaða Landsstýrið tekur til ta tíð. Eg skal kortini verða tann fyrsti, sum atkvøður fyri, um vit samstundis taka figgjarglaga ábyrgd, sigur Bjarni Djurholm.

Hann heldur kortini at lítið er at tosa um slíkar ætlanir, um ikki viljin er til staðar at tillaga almenna sektorin og kostnaðarstøði, og tað velst um, hvussu føroyski myndugleikin tillagar búskapin, um vit fáa fullveldi.

– Vil tú heldur vera frælsur og fátækur, enn at tryggja livikorini her á landi?

– Tað er ikki spurningurin. Uppskotið hjá Fólkaflokkinum er á rættari leið, men tað ber ikki til, áðrenn búskaparligu viðurskiftini eru fingin í rættlag.

– Eftir hvat skilst, so ber figgjarlógarálitið ikki brá av, at samgongan vil fremja fullveldi?

– Tað álitið, sum kemur fyri jól, er bert byrjanin. Eftir jól koma tvey eykauppskot við enn fleiri útreiðslum. Tað eru pensiónirnar og stuðulsskipan til lesandi, til samans einar 25 - 30 mió. krónur eyka.

Nú bert fimm ár

– Fert tú at atkvøða saman við samgonguni, tá fullveldisuppskotið kemur aftur í tingið?

– Hóast tað ikki hevur verið sagt alment, so týður alt upp á, at danskir embættismenn hava gjørt av, at skiftistíðin ikki skal vera 15 - 20 ár. Nú tosa allir serfrøðingar um bert fimm ár.

– Tí haldi eg tað vera rætt at fyrireika Føroya fólk at fullveldið krevur umfevnandi broytingar. Eg haldi ið hvussu er, at tað er skeivt ikki at spæla við opnum kortum, sigur Bjarni Djurholm.